UCHWAŁA NR XXIX/174/25
RADY GMINY ŚWINNA

z dnia 30 grudnia 2025 r.

w sprawie uchwalenia Gminnego Programu Wspierania Rodziny na lata 2026-2028 Gminy Świnna

Na podstawie art. 18 ust. 2 pkt. 15, ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (Dz.U. z 2025 r., poz. 1153) w związku z art. 176 pkt. 1, art. 179 ust 2 ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (Dz.U. z 2025 r. poz. 49)

Rada Gminy Świnna uchwala, co następuje:

§ 1. Uchwala się Gminny Program Wspierania Rodziny na lata 2026-2028 Gminy Świnna stanowiący załącznik do niniejszej uchwały.

§ 2. Wykonanie uchwały powierza się Wójtowi Gminy Świnna.

§ 3. Uchwała wchodzi w życie z dniem 1 stycznia 2026 r.

Wiceprzewodniczący Rady
Gminy Świnna

Michał Kozieł

Załącznik do uchwały nr XXIX/174/25
Rady Gminy Świnna
z dnia 30 grudnia 2025 r.

GMINNY PROGRAM WSPIERANIA RODZINY NA LATA 2026 - 2028

GMINA ŚWINNA

ŚWINNA, 2026 ROK

SPIS TREŚCI

Wstęp…….…….....…....3

I. Uzasadnienie potrzeby powstania Gminnego Programu Wspierania Rodziny…….....…4

II. Charakterystyka rodzin i głównych problemów w gminie Świnna…...…….....…….6

III. Kwestia dziecka w gminie Świnna…….....…....9

IV. Cel główny programu i zasady jego funkcjonowania……...….....……13

V. Źródła i formy finansowania Programu…….....15

VI. Przewidywane rezultaty realizacji programu…….....…..15

Zakończenie…….....…..15

Wstęp

Rodzina jest najmniejszą i najważniejszą komórką organizacyjną społeczeństwa stanowiącą środowisko wzrostu i rozwoju jej członków, a jednocześnie ma do spełnienia wiele istotnych funkcji. To właśnie rodzina jest miejscem kreowania osobowości jednostki w okresie jej dorastania, dojrzewania i przygotowania do samodzielnego życia.

Do głównych funkcji rodziny zaliczamy:

- funkcje prokreacyjne;
- przygotowanie dzieci do wejścia w życie społeczne, ich pielęgnowanie i wychowywanie oraz zapewnienie im odpowiedniego startu życiowego;
- prowadzenie gospodarstwa domowego, zaspokajającego potrzeby członków rodziny;
- sprawowanie pieczy nad życiem członków rodziny, ich zachowaniem, kulturą, zdrowiem, trudnościami życiowymi.

Rodzina jako podstawowa grupa społeczna wypełnia szereg funkcji, zaspakajając w ten sposób potrzeby psychiczne, emocjonalne i społeczne swoich członków. Wyróżnia się funkcję prokreacyjną, zarobkową, usługowo – opiekuńczą, socjalizującą, psychologiczną.

Nie wszystkie jednak rodziny spełniają swe funkcje w jednakowym stopniu. Zdarza się, że z różnych powodów rodzina nie funkcjonuje prawidłowo. Taka sytuacja stwarza zagrożenia dla wychowujących się w niej dzieci, a w dalszej perspektywie sprzyja powstawaniu problemów społecznych.

Rodzina i dziecko stanowią zasadnicze kwestie w polityce społecznej i dlatego tak ważne jest rozwijanie różnych form pomocy dzieciom, młodzieży i rodzinie. Działalność na rzecz dzieci ma na celu ochronę ich praw, wyrównywanie szans życiowych poprzez ułatwienie dostępu do oświaty, służby zdrowia oraz zapewnienie ochrony w sytuacjach zagrożenia. Działania na rzecz rodzin mają na celu wyrównanie między nimi różnic socjalnych. Wsparciem instytucjonalnym należy objąć rodzinę dopiero wówczas, gdy staje ona przed problemami, z którymi samodzielnie nie potrafi sobie poradzić.

Ważnym elementem polityki społecznej jest właściwa diagnoza sytuacji rodzin przeżywających trudności w pełnieniu swych podstawowych funkcji oraz objęcie tych rodzin szerokimi działaniami prowadzonymi wspólnie przez instytucje powołane do wspierania rodziny mającymi na celu rozwiązywanie problemów oraz wspieranie rodziny w wypełnieniu jej podstawowych funkcji jak również prowadzenie działań profilaktycznych zapobiegających występowaniu zjawisk i problemów powodujących rozpad rodziny oraz konieczność umieszczania dzieci poza rodziną naturalną. W sytuacjach kryzysowych, gdy rodzina nie jest w stanie poradzić sobie z problemami, nie może, nie potrafi bądź nie chce zajmować się dzieckiem zachodzi konieczność udzielenia pomocy, wsparcia zewnętrznego lub interwencji. W takiej sytuacji dziecko ma prawo

do opieki i pomocy, w tym do pieczy zastępczej. Konwencja o prawach dziecka zobowiązuje do zapewnienia specjalnej ochrony i pomocy dzieciom czasowo lub stale pozbawionym środowiska rodzinnego lub nie mogącym, ze względu na swe dobro, w nim przebywać .

I. Uzasadnienie potrzeby powstania Gminnego Programu Wspierania Rodziny

Ustawa o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej na wstępie zawiera sformułowanie: Dla dobra dzieci, które potrzebują szczególnej ochrony i pomocy ze strony dorosłych, środowiska rodzinnego, atmosfery szczęścia, miłości i zrozumienia, w trosce o ich harmonijny rozwój i przyszłą samodzielność życiową, dla zapewnienia ochrony przysługujących im praw i wolności, dla dobra rodziny, która jest podstawową komórką społeczeństwa oraz naturalnym środowiskiem rozwoju, i dobra wszystkich jej członków, a w szczególności dzieci, w przekonaniu, że skuteczna pomoc dla rodziny przeżywającej trudności w opiekowaniu się i wychowywaniu dzieci oraz skuteczna ochrona dzieci i pomoc dla nich może być osiągnięta przez współpracę wszystkich osób, instytucji i organizacji pracujących z dziećmi i rodzicami – zostały uchwalone przepisy w niej zawarte.

Określa ona formy wspierania rodzin biologicznych, a także formy opieki nad dziećmi, które z różnych przyczyn nie mogą wychowywać się w swojej rodzinie naturalnej.

Art. 176 ust.1 ustawy wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej określa, że do zadań własnych gminy należy m.in. opracowanie i realizacja 3-letnich gminnych programów wspierania rodziny.

Opracowanie programu oraz jego wdrążenie będzie realizowane w oparciu o następujące przepisy prawne:

1) Ustawa z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej,
2) Ustawa z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemu pieczy zastępczej,
3) Ustawa z dnia 4 listopada 2016 r. o wspieraniu kobiet w ciąży i rodzin „Za życiem”,
4) Ustawa z dnia 11 lutego 2016 r. o pomocy państwa w wychowaniu dzieci,
5) Ustawa dnia 28 listopada 2003 r. o świadczeniach rodzinnych ,
6) Ustawa z dnia 7 września 2007 r. o pomocy osobom uprawnionym do alimentów,
7) Ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy domowej,
8) Ustawa z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi,
9) Ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii,
10) Ustawa z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie,
11) Ustawa z dnia 25 lutego 1964 r. Kodeks Rodzinny i Opiekuńczy,
12) Ustawa z dnia 5 grudnia 2014 r. o Karcie Dużej Rodziny.

Program ten jest także spójny z Gminną Strategią Rozwiązywania Problemów Społecznych dla Gminy Świnna.

Wskazane ustawy stanowią akty prawne, które regulują kwestie ochrony rodziny i dziecka.

Rosnące tempo życia, coraz większe zaangażowanie w zdobywanie środków na zaspokojenie potrzeb, wyjazdy poza granice kraju w poszukiwaniu pracy jednego lub obydwojga rodziców, pozostawianie dzieci pod opieką innych osób z rodziny, bezrobocie, ubóstwo, pojawiające się problemy z nadużywaniem alkoholu lub środków odurzających , zmiany partnerów dokonywane przez rodziców, powodują, że rodzina przeżywa rozmaite trudności, a wychowujące się w niej dzieci nie są otoczone właściwą opieką, nie mają odpowiednich wzorców i autorytetów w domu, nie przekazywane są im wartości tj. szacunek dla drugiego człowieka, miłość, nie doceniają wartości wykształcenia, nie potrafią budować właściwych relacji i nawiązywać więzi emocjonalnych, często brakuje też środków finansowych na zaspokojenie podstawowych potrzeb socjalnych. Coraz większy problem stanowi także wzrost uzależnienia od internetu, brak kontroli rodzicielskiej w tym zakresie nad dziećmi, powszechne staje się zjawisko hejtu internetowego, który czasem prowadzi do trudnych sytuacji w relacjach rówieśniczych, a nawet samobójstwa. Rodzina jest coraz bardziej niewydolna w funkcjach opiekuńczo-wychowawczych wobec wszystkich jej członków. Zdarza się , że rodzice tracą wpływ na zachowanie dzieci, wynika to z albo braku zainteresowania sprawami dziecka albo z dużego wpływu grupy rówieśniczej na dziecko i utraty autorytetu. Powoduje to nacisk na rozwój instytucji, które przejmują część zadań przynależnych rodzinie.

Do zadań Gminnego Programu Wspierania Rodziny będzie należało stałe diagnozowanie sytuacji rodzin z terenu Gminy Świnna, a także analiza ich potrzeb i oczekiwań. Zadania te powinny być realizowane przede wszystkim przez wzmocnienie i wyzwalanie zasobów tkwiących w już działających instytucjach i organizacjach pomocowych oraz poprzez dążenie do podwyższania profesjonalizacji ich działań, poszerzenie oferty pomocowej oraz integrację instytucji wsparcia.

Ideą Gminnego Programu Wspierania Rodziny jest ukierunkowanie celów z jednej strony na wsparcie rodzin problemowych, których członkowie są zagrożeni bądź objęci wykluczeniem społecznym, a z drugiej strony planowanie działań, które mogą być adresowane do rodzin chwilowo borykających się z kryzysami charakterystycznymi dla naturalnego życia i rozwoju prawidłowo funkcjonującej rodziny.

Podstawą wspierania rodziny jest zapewnienie odpowiednich warunków rozwoju dzieci, młodzieży oraz kształtowania wartości i norm związanych z ich wychowaniem . Pomoc powinna być nakierowana na wykorzystanie zasobów własnych rodziny, na wsparcie osoby w rodzinie, w środowisku lokalnym. Ważne, aby rodzina wsparcie to otrzymała jak najwcześniej, a także by podejmować dziania profilaktyczne mające na celu zapobieganie występowaniu problemów uderzających w trwałość rodziny i spełnianie przez nią wyznaczonych funkcji.

II. Charakterystyka rodzin i głównych problemów w gminie Świnna

Gmina Świnna to gmina wiejska znajdująca się na terenie województwa śląskiego , w powiecie żywieckim. W jej skład wchodzi 6 sołectw. Liczba mieszkańców w latach 2024-2025 przedstawia się następująco:

	Liczba mieszkańców w 2024 roku	**Liczba mieszkańców w I półroczu 2025 roku**
Łączna liczba mieszkańców gminy Świnna	7809	7803

Struktura wieku mieszkańców przedstawia się następująco według stanu na dzień 9 października 2025 r.

Kategoria wiekowa	**Stan na dzień 09.10.2025 r.**
Dzieci i młodzież w wieku 0-17 lat	1476
Osoby w wieku produkcyjnym	4691
Osoby w wieku poprodukcyjnym	1620

Liczba osób i rodzin korzystających ze świadczeń pomocy społecznej w latach 2022-2024

Rok	Liczba rodzin/ osób w rodzinie
2022	182/455
2023	99/225
2024	128/264

Podział rodzin ze względu na liczbę dzieci :

Liczba dzieci w rodzinie	**Rok 2022**	**Rok 2023**	**Rok 2024**
1	**36**	**34**	**29**
2	**37**	**20**	**10**
3	**17**	**9**	**12**
4	**8**	**11**	**10**
5 i więcej	**12**	**10**	**11**

Powody korzystania ze świadczeń z zakresu pomocy społecznej:

PRZYCZYNA	**2022 rok l. rodzin/l. osób**	**2023 rok l.rodzin/l.osób**	**2024 rok l.rodzin/l.osób**
Ubóstwo	70/126	63/118	62/95
Bezrobocie	32/86	26/69	22/56
Wielodzietność	7/40	5/32	6/35
Rodzina niepełna	4/12	5/19	6/21
Alkoholizm	9/18	2/2	4/4
Bezradność w prowadzeniu gospodarstwa domowego	11/48	10/51	11/52
Niepełnosprawność	43/66	41/65	44/60
Długotrwała choroba	59/100	63/110	74/126
Bezdomność	0	1/1	0
Przemoc w rodzinie	0	0	3/4
Zdarzenia losowe, sytuacja kryzysowa	0	2/2	2/2

Na podstawie diagnozy prowadzonej w codziennej pracy Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Świnnej można zaobserwować z jak różnymi problemami borykają się rodziny korzystające ze świadczeń z zakresu pomocy społecznej. W większości są to rodziny pełne, jednak są i takie kiedy to matka lub ojciec samotnie wychowują dzieci. Są rodziny, w których występuje problem ubóstwa, brakuje środków finansowych na zaspokojenie codziennych, czasem bardzo podstawowych potrzeb jak zakup żywności, opału na zimę, opłatę rachunków. Problem ten wynika z różnych przyczyn, na pewno duży wpływ ma bezrobocie występujące w rodzinie, zdarza się, że żadne z rodziców nie ma stałej pracy, źródła dochodu stanowią zasiłki z pomocy społecznej, zasiłki rodzinne, świadczenia wychowawcze, dochód z pracy dorywczej. Brak stałego wynagrodzenia powoduje, że trudno zaplanować wydatki, zabezpieczyć wszystkie potrzeby rodziny. Rodziny te otrzymują wsparcie w formie zasiłków celowych, okresowych, dożywiania dzieci w szkole, pomoc

żywnościową w ramach programu FEPŻ. Bywa i tak, że ubóstwo wynika z braku zaradności, złego gospodarowania posiadanymi środkami finansowymi, przeznaczania posiadanych środków na zakup alkoholu. W tej sytuacji podejmowane są działania w ramach pracy socjalnej czy też współpracy z asystentem rodziny mające na celu poradnictwo jak gospodarować pieniędzmi, doprowadzenie do ograniczenia lub zaprzestania spożywania alkoholu, pomoc w poszukiwaniu pracy. Od kwietnia 2016 r. realizowana jest ustawa o pomocy państwa w wychowywaniu dzieci i wypłacane świadczenia wychowawcze na rzecz dzieci, co poprawiło sytuację rodzin wychowujących dzieci oraz pozwoliło zabezpieczyć w większym stopniu potrzeby rodzin. W ostatnim czasie obserwuje się duży wzrost cen żywności, energii, opału, powoduje to , że pomimo posiadanych środków finansowych poziom życia rodzin obniżył się, trudno zabezpieczyć wszystkie potrzeby.

Bezrobocie to drugi powód korzystania z pomocy społecznej, brak odpowiednich kwalifikacji, niski poziom wykształcenia powodują, że osoby nie są w stanie zdobyć środków na utrzymanie swoich rodzin. GOPS podejmuje działania na rzecz walki z bezrobociem, pracownicy socjalni pomagają w poszukiwaniu pracy, kierują klientów OPS do odpowiednich instytucji, pomagają w sporządzaniu dokumentów aplikacyjnych. Podejmowana jest współpraca z Centrum Integracji Społecznej w Żywcu. W obecnej chwili stopa bezrobocia na terenie powiatu żywieckiego jest niska, są dostępne oferty pracy, wydaje się, że jeśli stan zdrowia pozwala i jest motywacja do podjęcia pracy to rozwiązanie problemu bezrobocia jest możliwe. Na terenie powiatu żywieckiego działają zakłady pracy, które zapewniają zatrudnienie dużej ilości osób, pojawiają się informacje o planowanych zwolnieniach co w przyszłości może spowodować wzrost liczby osób, które znajdą się w trudnej sytuacji w okresie poszukiwania nowego zatrudnienia.

W rodzinach występuje także problem niepełnosprawności oraz długotrwałych chorób, w związku z czym rodziny te otrzymują wsparcie finansowe z zakresu pomocy społecznej, świadczeń rodzinnych, a także w ramach pracy socjalnej prowadzone są działania mające na celu uzyskanie wsparcia ze strony PFRON oraz organizacji pozarządowych. Realizowany jest także program Opieka wytchnieniowa mający na celu wsparcie opiekunów osób niepełnosprawnych w codziennym życiu oraz program Asystent osobisty osoby z niepełnosprawnością, który wspiera osoby niepełnosprawne. W kolejnych edycjach programów obserwuje się wzrost zainteresowania uzyskaniem wsparcia .

Rodziny niepełne i wielodzietne o niskich dochodach objęte są pomocą OPS, pomoc przekazywana jest w formie pieniężnej- zasiłki celowe, okresowe, niepieniężnej- dożywianie dzieci, pomoc w ramach programu FEPŻ, używana odzież, praca socjalna- współpraca z pedagogiem szkolnym, wychowawcami klas, poradnictwo dotyczące wychowywania dzieci, kierowanie do właściwych instytucji, tj. poradnia psychologiczno- pedagogiczna, Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie. W obecnej chwili obserwuje się, że dzięki wsparciu finansowemu rodzin poprzez realizację programu 800+, Dobry Start, wypłatę świadczeń rodzinnych i inne formy pomocy rodzin wymagających wsparcia finansowego jest mniej. Rodziny, w których występują problemy wychowawcze objęte są pomocą asystenta rodziny.

Na terenie gminy Świnna są rodziny wychowujące dzieci, w których występuje problem alkoholowy. Podejmowane są tu działania mające na celu podjęcie leczenia odwykowego przez osoby uzależnione,

współpraca z Gminną Komisją ds. Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, Sądem Rodzinnym i kuratorami sądowymi. Rodziny te otrzymują także wsparcie pieniężne i niepieniężne, aby dzieci wychowujące się w tych rodzinach jak najmniej odczuły skutki nadużywania alkoholu przez rodziców i miały zaspokojone podstawowe potrzeby.

W ostatnich latach przybywa rodzin, które borykają się z problemami wychowawczymi z dziećmi, nie zawsze są to rodziny ubogie. Rodziny te potrzebują wsparcia w formie szeroko rozumianego poradnictwa, kierowane są do odpowiednich poradni, aby uzyskały wsparcie specjalistów. W rodzinach tych występuje problem z regularnym uczęszczaniem dzieci do szkoły, drugoroczności w szkole, wchodzenia dzieci w nieodpowiednie grupy rówieśnicze, dopuszczanie się przez dzieci kradzieży, pobić, nękania rówieśników, niszczenia mienia publicznego itp.

Rodziny, w których występują problemy opiekuńczo-wychowawcze objęte są na wniosek sądu lub pracownika socjalnego wsparciem asystenta rodziny.

Liczba rodzin objęta wsparciem asystenta rodziny

Rok	Liczba rodzin
2022	13
2023	13
2024	14

W Gminie Świnna działa Zespół ds. Przeciwdziałania Przemocy Domowej, obejmuje on swoim działaniem rodziny, w których zastosowano procedurę Niebieskiej Karty, zdarza się, że w rodzinach tych wychowują się małoletnie dzieci. Podejmowane są działania mające na celu eliminowanie zjawiska przemocy w tych rodzinach, działania te podejmują wspólnie m.in. GOPS, policja, pedagog szkolny, kuratorzy sądowi, osoby kierowane są do właściwych instytucji gdzie mogą uzyskać wsparcie psychologiczne.

Na terenie Gminy Świnna jak wynika z diagnozy są rodziny mające trudności z wypełnianiem swych podstawowych funkcji, które wymagają wsparcia ze strony instytucji do udzielenia tego wsparcia powołanych.

III. Kwestia dziecka w gminie Świnna.

Na terenie gminy Świnna istnieją obecnie 4 placówki oświatowe prowadzone przez gminę: Zespół Szkolno Przedszkolny w Pewli Ślemieńskiej, Zespół Szkolno Przedszkolny w Trzebini, Zespół Szkolno Przedszkolny w Pewli Małej, Zespół Szkolno Przedszkolny w Świnnej. Dodatkowo na terenie gminy działa szkoła podstawowa Montessori i przedszkole Montessori w Przyłękowie prowadzone przez fundację, a także szkoła podstawowa i przedszkole w Rychwałdku prowadzone przez Stowarzyszenie Przyjaciół Szkół Katolickich.

Dożywianie dzieci

W szkołach i przedszkolach na terenie gminy, a także w szkołach poza terenem gminy dzieci objęte są dożywianiem. Wszystkie szkoły oraz przedszkola prowadzone przez gminę posiadają własne kuchnie, gdzie przygotowywane są posiłki.

Liczba uczniów objętych dożywianiem przez GOPS

Rok	**Liczba uczniów korzystających z dożywiania finansowanego przez GOPS**
Rok 2022 Rok 2023	44 42
Rok 2024	43

Wsparcie finansowe dla rodzin:

Rodziny wychowujące dzieci otrzymują również wsparcie finansowe w formie świadczeń rodzinnych, świadczeń z funduszu alimentacyjnego oraz świadczeń wychowawczych. Od połowy 2022 r. wypłatę świadczeń wychowawczych przejął Zakład Ubezpieczeń Społecznych. Raz w roku wypłacane jest na każde dziecko uczące się świadczenie Dobry Start na pokrycie kosztów wyprawki szkolnej, wypłatą świadczenia także zajmuje się Zakład Ubezpieczeń Społecznych.

Zakład Ubezpieczeń Społecznych realizuje programy wsparcia dla rodzin z dziećmi, m.in. Program Aktywny Rodzic, program dotyczy wsparcia dla rodziców dzieci do lat 3. Ma ułatwić rodzicom i opiekunom pogodzenie zadań związanych z rodzicielstwem i aktywnością zawodową. Program Aktywny Rodzic obejmuje następujące świadczenia**:** świadczenie aktywni rodzice w pracy, świadczenie aktywnie w żłobku , świadczenie aktywnie w domu .

Liczba rodzin korzystających ze świadczeń przedstawia się następująco:

Liczba rodzin korzystających ze świadczeń rodzinnych

Rok	**Liczba rodzin korzystających z zasiłków rodzinnych**	**Liczba rodzin korzystających ze świadczeń pielęgnacyjnych**	**Liczba rodzin korzystających z zasiłków pielęgnacyjnych**
Rok 2023	101	66	164
Rok 2024	66	79	174

Liczba rodzin korzystających ze świadczeń z funduszu alimentacyjnego

Rok	Liczba rodzin
Rok 2023	15
Rok 2024	13

Pomoc ze strony placówek oświatowych

Wszystkie szkoły, które znajdują się na terenie gminy zatrudniają pedagoga szkolnego, część także psychologa. W szkołach działają Szkolne Kluby Sportowe, funkcjonują świetlice, gdzie uczniowie spędzają czas oczekując na lekcje, odrabiając prace domowe czy też nawiązując kontakty z rówieśnikami.

Placówki szkolne prowadzą **zajęcia pozalekcyjne**, takie jak:

- zajęcia w zakresie kółek przedmiotowych np. informatyczne, fizyczne, muzyczne, j. angielskiego, j. polskiego, matematyczne, przyrodnicze, biologiczne , plastyczne,

- zajęcia rozwijające zainteresowania: sportowe (SKS), teatralne, z dziennikarstwa, taneczne, turystyczno-krajoznawcze, biblijne, gitarowe.

W szkołach działają Szkolne Kluby Wolontariatu. Ich członkowie organizują wiele ciekawych akcji na rzecz społeczności lokalnej, osób potrzebujących.

W szkołach prowadzone są również **zajęcia wyrównawcze**: dydaktyczno-wychowawcze, logopedyczne pozwalające na nadrobienie czy uzupełnienie braków spowodowanych trudnościami w nauce oraz zajęcia dla uczniów szczególnie uzdolnionych z poszczególnych przedmiotów. Realizowane są także programy profilaktyczne dla uczniów oraz spotkania edukacyjne dla rodziców.

Niepełnosprawność wśród dzieci

Według Światowej Organizacji Zdrowia (WHO) niepełnosprawność to wszelkie ograniczenia lub brak wynikający z uszkodzenia możliwości wykonywania czynności na poziomie uważanym za normalny dla człowieka. Bardzo ogólnie możemy powiedzieć, że niepełnosprawność jest brakiem możliwości przystosowania funkcji danego organizmu do warunków w jakich się znajduje. Celem i zadaniem programu jest wsparcie osób niepełnosprawnych w szczególności dzieci w ich codziennym funkcjonowaniu w środowisku szkolnym jak społeczności lokalnej. Na terenie gminy Świnna również zamieszkują dzieci niepełnosprawne, otoczone są one opieką swoich rodzin, a także wsparciem placówek oświatowych , instytucji pomocy społecznej, organizacji pozarządowych. Dzieci niepełnosprawne realizujące obowiązek szkolny zapewniony mają przez gminę dojazd do placówek oświatowych. Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej

realizuje następujące świadczenia skierowane do dzieci niepełnosprawnych: specjalistyczne usługi opiekuńcze dla dzieci z zaburzeniami psychicznymi, dożywianie dzieci w szkole, wypłata świadczeń rodzinnych związanych z niepełnosprawnością dzieci (zasiłek pielęgnacyjny, świadczenie pielęgnacyjne, dodatek do zasiłku rodzinnego). Realizowany jest także program Opieka Wytchnieniowa skierowany do opiekunów osób (w tym dzieci) niepełnosprawnych oraz program Asystent Osobisty Osoby z Niepełnosprawnością. Istnieje także możliwość aby rodzice dzieci niepełnosprawnych korzystali ze wsparcia w Powiatowym Centrum Pomocy Rodzinie w Żywcu .

W ogólnej liczbie rodzin z terenu gminy Świnna dominuje rodzina pełna składająca się z rodziców i dzieci. Rodzina pełna gwarantuje prawidłowy rozwój społeczny, psychologiczny i emocjonalny jednostki w przypadku jej dobrego funkcjonowania. Rodzina niepełna to rodzina, w której dziecko jest wychowywane przez jednego rodzica, na skutek długotrwałej nieobecności (np. pobyt w więzieniu), choroby, rozwodu, świadomego zdecydowania się matki lub ojca na samotne wychowywanie dziecka czy też śmierci jednego z rodziców. Wychowanie w rodzinie niepełnej utrudnia dzieciom poznanie wzorców jak zbudować pełną rodzinę, często negatywnie działa to na przyszłe własne związki.

Wzrasta zapotrzebowanie na działania instytucjonalne, które mają za zadanie wspierać rodzinę w wykonywaniu jej funkcji opiekuńczo-wychowawczych. Przejawem tego w pewnym wymiarze jest wzrost zainteresowania umieszczaniem dzieci w przedszkolach, żłobkach, klubach dziecięcych i korzystania z innych form opieki oraz organizowania czasu wolnego. Żadna z instytucji nie jest w stanie zastąpić rodziny we wszystkich obszarach, które wiążą się z wychowaniem i socjalizacją młodego pokolenia. Obszary zaniedbania w zakresie opieki nad dziećmi prowadzą do wystąpienia różnego typu trudności wychowawczych, problemów w nauce. Nuda jest źródłem zachowań negatywnych, poszukiwania wrażeń, popadaniem w uzależnienia. Ryzyko negatywnego wpływu grupy rówieśniczej na jednostkę może być zniwelowane pod warunkiem, że zaoferuje się jej atrakcyjną i pozytywną ofertę spędzania czasu przeznaczonego na wypoczynek. W dzisiejszych czasach rodzina narażona jest na szereg zagrożeń, musi radzić sobie z wieloma trudnościami. Często jest tak, że różne problemy występują obok siebie w jednej rodzinie. Coraz częściej rodzice poszukują porad i wsparcia w zakresie wychowywania dzieci, uczestniczą w organizowanych zajęciach przez poradnię psychologiczno - pedagogiczną np. szkoła dla rodziców, korzystają z pomocy psychologa w Powiatowym Centrum Pomocy Rodzinie w Żywcu, współpracują z pedagogami szkolnymi.

Zaczyna wzrastać zapotrzebowanie na wsparcie ze strony psychiatry dziecięcego, wciąż dostęp to tego typu specjalistów jest ograniczony. W Ośrodku Leczenia Uzależnień w Żywcu istnieje możliwość konsultacji psychiatrycznej dla dzieci oraz udziału w leczeniu uzależnień dla dzieci i młodzieży. Konieczne jest dalsze prowadzenie działań mających na celu wsparcie rodzin zarówno od strony finansowej jak i wszelkiego rodzaju poradnictwa ze szczególnym zwróceniem uwagi na wsparcie w zakresie opieki psychologicznej, psychiatrycznej dla dzieci i młodzieży, u których obserwuje się wzrost zagrożenia uzależnieniami i coraz mniejszy stopień radzenia sobie z problemami jakie pojawiają się w szkole czy też w kontaktach z grupą rówieśniczą.

Szkoły funkcjonujące na terenie gminy Świnna starają się stworzyć dzieciom ofertę spędzania czasu poza lekcjami, są to zajęcia w formie kółek zainteresowań, zajęcia sportowe, zajęcia w świetlicy szkolnej. W ciągu roku szkolnego prowadzone są programy profilaktyczne związane z zapobieganiem uzależnieniom wśród młodzieży, spotkania ze specjalistami zajmującymi się tymi sprawami. Organizowane są warsztaty plastyczne, spotkania z ludźmi kultury i nauki. Podczas spotkań z rodzicami organizowane są różnego rodzaju wykłady czy pogadanki dotyczące wychowywania dzieci, profilaktyki uzależnień .

Działania na rzecz rozwoju dzieci i młodzieży wspiera Gminny Ośrodek Kultury w Świnnej, organizując liczne imprezy dla dzieci i całych rodzin zarówno sportowe, jak i turystyczne czy kulturalne. Są to różnego rodzaju festyny, ogniska, kuligi, zabawy taneczne, dyskoteki, wycieczki górskie trasami Beskidów, imprezy okolicznościowe.

Działalność Gminnego Ośrodka Kultury jest bardzo ważna i wspiera działania mające na celu organizowanie czasu wolnego dzieciom i młodzieży, a także profilaktykę zachowań negatywnych i wychowanie dzieci.

IV. Cel główny programu i zasady jego realizacji

Cel główny:

Wzmocnienie rodzin z terenu gminy Świnna i zapobieganie zjawiskom prowadzącym do dezorganizacji rodziny.

Cele szczegółowe :

1. Zapewnienie rodzinom bezpieczeństwa socjalnego:

- zapewnienie dzieciom z rodzin o niskich dochodach pomocy w postaci dożywiania w szkole;
- zapewnienie rodzinom będącym w trudnej sytuacji materialnej, które własnymi środkami nie są w stanie przezwyciężyć trudnej sytuacji życiowej pomocy finansowej w postaci zasiłków celowych i okresowych oraz pomocy rzeczowej na zasadach ustawy o pomocy społecznej;
- wypłata świadczeń rodzinnych , świadczeń z funduszu alimentacyjnego;
- informowanie o kryteriach i możliwościach uzyskiwania należnych świadczeń;
- pozyskiwanie pomocy żywnościowej w ramach określonych programów;
- działania mające na celu ułatwienie pełnoletnim członkom rodzin wejścia lub powrotu na rynek pracy (pomoc w poszukiwaniu pracy, kierowanie do instytucji rynku pracy, szkolenia, dostęp do ofert pracy).

Realizator: Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Świnnej we współpracy z Powiatowym Urzędem Pracy w Żywcu, Bankami Żywności, organizacjami pozarządowymi.

2. Wspieranie rodzin w procesie opiekuńczo – wychowawczym.

-wspieranie rodziców w prawidłowym pełnieniu funkcji rodzicielskich- praca socjalna z rodziną, poradnictwo, kierowanie do właściwych instytucji tj. poradnie psychologiczno- pedagogiczne, Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie, współpraca rodziców z wychowawcami klas i pedagogiem szkolnym;

- zapobieganie uzależnieniom od substancji psychoaktywnych- realizacja programów profilaktycznych przez szkoły, organizacja spotkań ze specjalistami;

- zapobieganie niedostosowaniu społecznemu dzieci i młodzieży- organizacja czasu wolnego, umożliwienie udziału w zajęciach edukacyjnych, warsztatach mające na celu rozwój zdolności i zainteresowań;

- organizowanie zajęć informacyjno-warsztatowych poszerzających wiedzę rodziców na temat rozwoju dzieci i młodzieży np. w szkołach w ramach spotkań tzw. Wywiadówek;

- umożliwienie rodzinom korzystania z instytucjonalnych form opieki nad dzieckiem, np. przedszkola;

- pomoc rodzinom dysfunkcyjnym i niewydolnym wychowawczo w formie intensywnej pracy socjalnej z rodzicami na rzecz poprawy funkcjonowania , w miarę potrzeb i możliwości przydzielenie asystenta rodziny;

- wsparcie rodzin wychowujących dziecko niepełnosprawne – poradnictwo, organizacja usług opiekuńczych, innych programów mających na celu wsparcie opiekunów, dowóz na zajęcia szkolne, kierowanie do instytucji zapewniających wsparcie tego typu rodzinom.

Realizator: Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej we współpracy ze szkołami, pedagogami szkolnymi, Gminnym Ośrodkiem Kultury w Świnnej, organizacjami pozarządowymi, Powiatowym Centrum Pomocy Rodzinie.

3. Rozwój systemu współpracy pomiędzy organizacjami i instytucjami działającymi na rzecz profilaktyki i opieki nad dziećmi i rodziną.

- podejmowanie działań na rzecz współpracy instytucji powołanych do udzielania szeroko rozumianego wsparcia rodzinom przeżywającym trudności oraz zapobiegania ich występowaniu

Realizatorzy: Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Świnnej, Gminny Ośrodek Kultury w Świnnej, szkoły z terenu gminy Świnna, Gminna Komisja ds. Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Gminie Świnna, Zespół ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie w Gminie Świnna, Sąd Rejonowy, kuratorzy sądowi, pedagodzy szkolni, Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Żywcu.

4. Wspieranie rozwoju systemu wychowania i opieki nad dziećmi całkowicie lub częściowo pozbawionymi opieki rodzicielskiej :

- wspieranie rozwoju systemu rodzinnych form opieki zastępczej nad dzieckiem;

- propagowanie kampanii społecznych promujących ideę rodzicielstwa zastępczego;

- zapobieganie umieszczaniu dziecka poza rodziną poprzez pomoc i wsparcie rodziny w przezwyciężeniu problemów powodujących konieczność umieszczenia dziecka poza rodziną naturalną;

-wsparcie i praca z rodzicami , których dzieci korzystają z instytucjonalnych lub rodzinnych form opieki w celu powrotu dziecka do rodziny biologicznej.

Realizator: Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Świnnej we współpracy z Powiatowym Centrum Pomocy Rodzinie w Żywcu.

V. Źródła i formy finansowania Programu

Finansowanie Gminnego Programu Wspierania Rodziny na lata 2026-2028 odbywać się będzie głównie ze środków budżetu gminy. Zadania ujęte w Programie mogą być także finansowane z innych źródeł: dotacje z budżetu państwa, programów rządowych i ministerialnych, budżetu powiatu żywieckiego, czy też z funduszy unijnych.

VI. Przewidywane rezultaty programu

1.Wzrost świadomości i odpowiedzialności rodziców w procesie wychowania dzieci.

2. Wzrost aktywności rodzin w procesie poprawy własnej sytuacji.

3.Poprawa jakości funkcjonowania rodziny.

4. Poprawa standardu życia rodzin.

5. Poprawa współpracy pomiędzy instytucjami powołanymi do wspierania rodzin mającej na celu szybkie zdiagnozowanie problemów i ich rozwiązanie.

ZAKOŃCZENIE

Gminny Program Wspierania Rodziny jest częścią gminnej strategii rozwiązywania problemów społecznych w zakresie wspierania funkcji rodziny. Jest dokumentem, którego realizacja jest długoterminowa, a oczekiwane efekty wynikać będą z założonych celów. Stworzenie programu pozwoli stosować sposoby pracy z rodziną dostosowane do zdiagnozowanych problemów. Cele zawarte w Gminnym Programie Wspierania Rodziny mają służyć poprawie jakości szeroko rozumianego życia rodzin z terenu gminy Świnna. Planowane działania ukazują kierunki pracy instytucji i organizacji pomocowych. Sposób realizacji będzie uzależniony od faktycznie ujawnionych potrzeb. Koordynacją działań ujętych w Gminnym Programie Wspierania Rodziny zajmie się Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Świnnej. Monitoring realizacji celów będzie prowadzony na bieżąco przez pracowników Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Świnnej (pracownicy socjalni ,asystent rodziny), a pisemna ewaluacja programu będzie przeprowadzona po zakończeniu jego realizacji.